

Международна конференция събра институции и НПО в МОН

Дошло е времето на ромския фолклор

Преди месец и половина разпалено се опитвах да убедя свои приятели колко трудно (почти невъзможно) е да се обединят ромите в България. Въпреки това, малко по-късно започнахме подготовката на конференцията "Ролята на СИП-овете по ромски фолклор и майчин ромски език за запазване на идентичността на ромските ученици", с идеята да представим обединената ромска визия за ромската образователна интеграция. И тогава разбрах, че сме грешили - лесно е, много лесно е да обединиш българските роми... срещу себе си, когато тръгнеш да ги обединяваш. Мнозина ни убеждаваха, че още "не му е дошло времето". А някои дори се и опитаха да докажат думите си с действия. Въпреки това конференцията вече е факт и оживените дискусии, които провокира, показаха, че е намерила своето време.

В зала 5 на Министерството на образованието и науката на 5 и 6 юни се състоя конференция на тема "Ролята на СИП-овете по ромски фолклор и майчин ромски език за запазване на идентичността на ромските ученици". Конференцията бе организирана от Център за междуетнически диалог и толерантност "Амалипе" - В. Търново, Европейския ром-

ски информационен офис - Брюксел, с подкрепата на холандските фондации Justicia et Pax и Cordaid. В конференцията взеха участие над 50 души от България, Македония, Хърватска, Белгия и Холандия, служители в Министерството на образованието и науката и в Националния съвет по етническите и демографските въпроси, началници на Регионални инспекторати по образованието, кме-

на стр. 7 • **д р о м е н д г а р**

Учене през целия живот

Коалиция на граждански организации "Столипиново" организира на 11 юни т. г. тържествено връчване на удостоверенията на учениците, завършили курс по ограмотяване по проект "Социална интеграция", финансиран от Европейския съюз. С приветствени думи към участниците в тържеството се обърна председателят на Коалицията Антон Карагъзов и г о с т и т е между, които бяха кметът на район "Източен" в Пловдив Красимира Миткова, началникът на РИО Георги Янев. Удостоверенията връчи г-жа Фогт, представител на Сдружението на Германските народни университети - Бон.

КГО "Столипиново" работи вече втора година по ограмотителни проекти за възрастни в партньорство с Института за международно сътрудничество на Германските народни университети. През 2003, по проект "Училище Втори шанс" коалицията ограмоти 2 групи от по 17-18 души, на възраст между 16-25 години. Паралелно с уроците по четмо и писмо,

младите роми се обучаваха и на специални социални умения за комуникация и представяне, търсене на работа и срещи с работодатели.

В момента тече и сесията на групата за получаване на средно образование - изпити за 10 клас. В групата се обучават 18 курсисти, които вече втора година се подготвят индиви-

Председателят на КГО Антон Карагъзов се радва на добрите условия в училище "Втори шанс"

дуално с помощта на консултативни часове.

Добрата работа и постигнатите резултати предизвикаха интерес сред представителите на Британското посолство в България и на 22 юни т. г. КГО "Столипиново" ще бъде посетена и от съпругата на британския посланик.

Атанаска ВАКРИЛОВА

Те, и без да говорят, се чуват...

Ромите още чакат своя "Браун срещу образователния борг"

Изявление на Сенатор Бен Найтхорс Кемпбел, съпредседател на Хелзинкската комисия, относно достъпа до образование на ромите. Конгресна стенограма от 2 юни 2004 г. (пълният текст)

Г-н Президент, преди 2 години Хелзинкската комисия в САЩ, на която съм съпредседател, изнесе своето трето становище за проблемите с правата на ромите. Тогава ние отделихме специално внимание на образователните бариери, пред които са изправени ромите. Както казва Комисарят по националните малцинства към ОССЕ в своя доклад за ромите в района на ОССЕ - доклад, който е от голяма помощ - "изключването на ромите се простира дотам, че те не присъстват във всяка една сфера на социалния живот, но може би никъде другаде не е стигнало толкова далеч и няма толкова вреден ефект, както в сферата на образованието." С други думи, осигуряването на равен достъп на ромите до образование е важен елемент за тяхната интеграция в другите сфери на живота. /снимка!

Световната банка и ПРООН също наблегнаха в своите доклади, че интеграцията в образованието е важен компонент за подобряване на цялостните условия, в които живеят ромите. Миналия месец, когато нашата страна отбеляза историческото решение на Върховния съд относно "Браун срещу образователния борг", Европейският център за правата на ромите публикува доклад със заглавие "Стигмата: Сегрегираното обучение на ромите от Централна и Източна Европа." Този доклад оценява практиките и политиките в България, Чехия, Унгария, Румъния и Словакия и описва най-често срещаните форми на сегрегация на ромските деца от не-ромските. Например: постоянна практика е ромските деца да бъдат поставяни в т. нар. "помощни училища", които са предназначени за деца с умствени увреждания; съществуването на фактическа сегрегация, която върви ръка за

ръка с ромските гета; случаи, в които ромските деца в общообразователни училища са отделени в сегрегирани ромски класове; и случаи, в които местни власти отказват да запишат деца от ромски произход в нормалните общообразователни училища.

Докладът на Европейския център за правата на ромите заключава, за нещастие, че "с изключение на Унгария, конкретни правителствени действия за десегрегация на образователната система не са започнати към момента". Със сигурност това не е съвпадение, че Унгария е единствената страна в Европа, в която основните политически партии започнаха да се състезават за ромския вот. И двесте неща отразяват значителните стъпки към реалната интеграция на ромите в тази страна.

Както отбелязва Европейският център за правата на ромите, сегрегираното образование е резултат от много фактори, събрани заедно. С тези фактори нищо общо няма пагубният стереотип, че ромската култура е несъвместима с образованието. Тази измислица продължава да бъде разпространявана от медиите, правителствени служители и обществени лидери, дори понякога и от представители на уважавани международни организации. Честно казано, този мит трябва да бъде опроверган. В действителност преди Втората световна война нямаше страна в Европа, която да позволява на ромите да посещават училище и същевременно да поддържат техния език и културна идентичност. Официалното образование по дефиниция означаваше принудителна асимилация. Изумителна е силата на ромската култура - въпреки това, че векове наред ромският народ е разпръснат из Европа, ромите в Румъния и Мол-

дова са били робите, ромите са били жертви на асимилационна политика, преживели са Холокоста, но все пак ромската идентичност е оцеляла.

За повечето роми в Европа, концентрирани в страните, попадащи под Желязната завеса, това е само контекст на посткомунистически свят - Европа сега признава правата на етническите и езиковите малцинства, - в които теоретичната възможност да бъдеш образован, без да скриваш или предаваш ромската си идентичност, е досегаема. Деца като Елвиз Хаидар, македонският ром компютърен експерт - дете, което Християнският научен монитор представи през месец април - прегръща тази възможност. За много роми обаче образованието остава далеч и само на теория. И противно на популярната митология, не ромската култура спира ромите от образование, а разбиващата бедност и загнетеният расизъм.

Образованието е ключово за разбиване цикъла на бедността и нищо чудно, че ромските организации в Европа се застъпват за нуждата от достъп до образование, като едно от нещата, които са належащи. Още повече, в Плана за действие за подобряване ситуацията на ромите и синтите в страните от региона на ОССЕ, приет през декември миналата година, страните участнички посочиха разнообразни и конкретни мерки, които биха могли да се предприемат, за да се постигне тази цел. Но десегрегацията няма проследимост до самото себе си. Тя изисква да се ръководи и да има политическа воля и, както ние знаем от собствения си опит след решението на Браун срещу образователния борг, може да отнеме много време. Сега е моментът тя да започне.